

ZİRVƏLƏRDƏ YAŞAYAN ALİM

Şəfəq İSLAMOVA

*Azərbaycan MEA İqtisadiyyat İnstitutu kitabxanasının müdiri,
tarix üzrə fəlsəfə doktoru*

İnsan həyatını təlatümlü, aşıb daşan çaylara bənzədirlər. Onun uşaqlığı dağda səslə-küylü şalaləyə, gəncliyi düzənlikdə axan çaya, ahıllığı dəryaya tökülən çaya bənzədilir. Lakin bununla belə insan ömrünü dəryadan zirvəyə qalxan yola bənzətmək daha yerinə düşərdi.

Dünyada elə kəslər var ki, bu zirvəyə qalxmağa müyəssər olur və həyatda bütöv bir xatirə qoyub gedir. Yalnız ailəsi, yaxınları arasında tanınan insanlardan fərqli olaraq, elə kəslər var ki, böyük kollektivdə, ictimaiyyətdə tanınır, yüksək nüfuz və hörmətə malik olurlar. Professor A.Xələfov belə insanlardandır. Bütün həyatını elmə, yaradıcılığa həsr etmiş A.Xələfov Azərbaycanda kitabxanaşünaslıq elminin banisi, milli kitabxanaşünaslıq elmi məktəbinin yaradıcısı, ali kitabxanaçılıq-informasiya təhsilinin təşkilatçısı kimi mənalı ömür yolu keçmişdir.

1955-ci ildən prof. A.Xələfov bu qocaman elm müəssisəsində fəaliyyət göstərərək bütün bilik və bacarığını gənc nəslin təlim-tərbiyəsinə sərf etmişdir. O, 1955-1977-ci illərdə BDU-nun Kitabxanaşünaslıq və biblioqrafiya kafedrasında müəllim, baş müəllim, dosent vəzifələrində işləmiş, 1978-ci ildən bu günə kimi isə BDU-nun professorudur. Azərbaycanda kitabxanaçılıq işinin elmi təşkili, kitabxanaçılıq elminin inkişaf etdirilməsi, bununla əlaqədar bir sıra məsələlərin həll edilməsi onun adı ilə bağlıdır.

1962-ci ildə prof. A.Xələfovun fəal iştirakı və xidməti sayəsində BDU-nun Kitabxanaçılıq şöbəsi müstəqil Kitabxanaçılıq fakültəsinə çevrilmiş, gənc tarix elmləri namizədi, dosent A.Xələfov həmin fakültənin ilk dekanı seçilmişdir. Professor A.Xələfov 1962-1970-ci və 1980-1995-ci illər arasında 25 il kitabxanaçılıq fakültəsinin dekanı vəzifəsində işləmişdir. Eyni zamanda 1963-cü ildən indiyə kimi yarım əsrə yaxın bir müddətdə Kitabxanaşünaslıq kafedrasının müdiri kimi fəaliyyət göstərir.

Kitabxana işinin ilk tədqiqatçılarından olan professor A.Xələfov 1961-ci ildə “Sovet Azərbaycanında kitabxana işinin tarixindən (1920-1932)” mövzusunda namizədlik, 1975-ci ildə isə “Azərbaycanda kitabxana işinin tarixi” (1933-1958-ci illər) mövzusunda doktorluq dissertasiyalarını müdafiə edərək kitabxana işinin tarixinin elmi əsaslarla tədqiq edilib öyrənilməsi sahəsinin əsasını qoymuşdur. Fəxrlə deyə bilərik ki, o təkcə Azərbaycanda deyil, eləcə də keçmiş SSRİ məkanında kitabxana işinin tarixi sahəsində ilk elmlər

doktorudur. Onun bu dissertasiyası ölkəmizdə kitabxana tarixinə dair ilk fundamental tədqiqat kimi qiymətlidir.

Bütün ömrünü respublikamızda kitabxana işi tarixinin öyrənilməsinə həsr etmiş alimin yaradıcılığında Azərbaycanda kitab və kitabxana mədəniyyətinin təşəkkülü və inkişaf tarixinin tədqiq edilib ümumiləşdirilməsi mühüm yer tutur. Azərbaycan xalqının çoxəsrlik kitab və kitabxana mədəniyyətinin tədqiq edilib sistemləşdirilməsi, onun qanunauyğunluqlarını, ənənə və meyllərinin üzə çıxarılması professor A.Xələfovun milli mədəniyyət tariximizə verdiyi qiymətli töhfələrdən biridir. O, yüzlərlə elmi əsər, dərslik, dərs vəsaiti və monoqrafiyalar müəllifidir. Bütün ömrünü respublikamızda kitabxana işi tarixinin öyrənilməsinə həsr etmişdir. Onun “Sovet Azərbaycanında kitabxana işinin tarixindən (1929-1932)”; “Azərbaycanda kitabxana işinin tarixindən (1870-1920)”; “Azərbaycanda kitabxana işinin tarixi”(1933-1959); “Azərbaycanda kitabxanaçılıq təhsilinin inkişafı”, “Azərbaycanda ali kitabxanaçılıq təhsili”, “Kitabxanaşünaslığa giriş” (3 hissədə); “Heydər Əliyev və Azərbaycanda kitabxana işi”, “Azərbaycanda kitabxana işinin tarixi” və s. kimi əsərləri xüsusi əhəmiyyətə malikdir.

Hazırda professor A.Xələfov bir sıra ictimai vəzifələr aparır. O, Azərbaycan Kitabxanaçılar Cəmiyyətinin prezidenti, Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Vahid Elmi-Metodik Şurasının “Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya” bölməsinin sədri, BDU-nun Böyük Elmi Şurasının üzvü, BDU-nun Ağsaqqallar Şurasının sədri, “Kitabxanaşünaslıq və informasiya” elminə nəzəri və təcrübi jurnalının təsisçisi və baş redaktorudur.

Prof. A.Xələfovun elmi, pedaqoji və ictimai fəaliyyəti dövlət tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. O, “Əməkdar mədəniyyət işçisi” fəxri adına layiq görülmüş, “İşdə əla müvəffəqiyyətlərə görə” döş nişanı, “N.Krupskaya” medalı, Azərbaycanın “Şöhrət” ordeni ilə təltif olunmuşdur. Alim eyni zamanda 2001-ci ildə Amerika Bioqrafiya İnstitutunun nəşr etdirdiyi “Görkəmli liderlərin beynəlxalq soraq kitabı”nın XI nəşrinin nominatı seçilmiş, fəxri fərman və qızıl medalla təltif edilmişdir. 2001-ci ildə isə BMT yanında Beynəlxalq İnformasiyalaşdırma Akademiyasının həqiqi üzvü seçilmişdir.

Bəli, təbiətin bir parçası olan insan övladı doğulduğu andan axtarışdadır. Şüuru inkişaf etdikcə, dərk edib tanıdıqca müdrikləşir. Bu gün professor Abuzər Xələfov ömrünün müdriklik çağlarını yaşayır. Müdriklərə isə həmişə ehtiyac duyulur. Xüsusilə də tarix elminin aparıcı alimləri arasında nüfuz və söz sahibi olan professor Abuzər Xələfov kimi insanlara, mütəxəssislərə.

Hörmətli professor Abuzər müəllimi şərəfli yubileyi münasibətilə ürəkdən təbrik edirik. Ona möhkəm cansağlığı, bolluca ailə sevinci, yeni yaradıcılıq qüdrəti arzulayırıq.